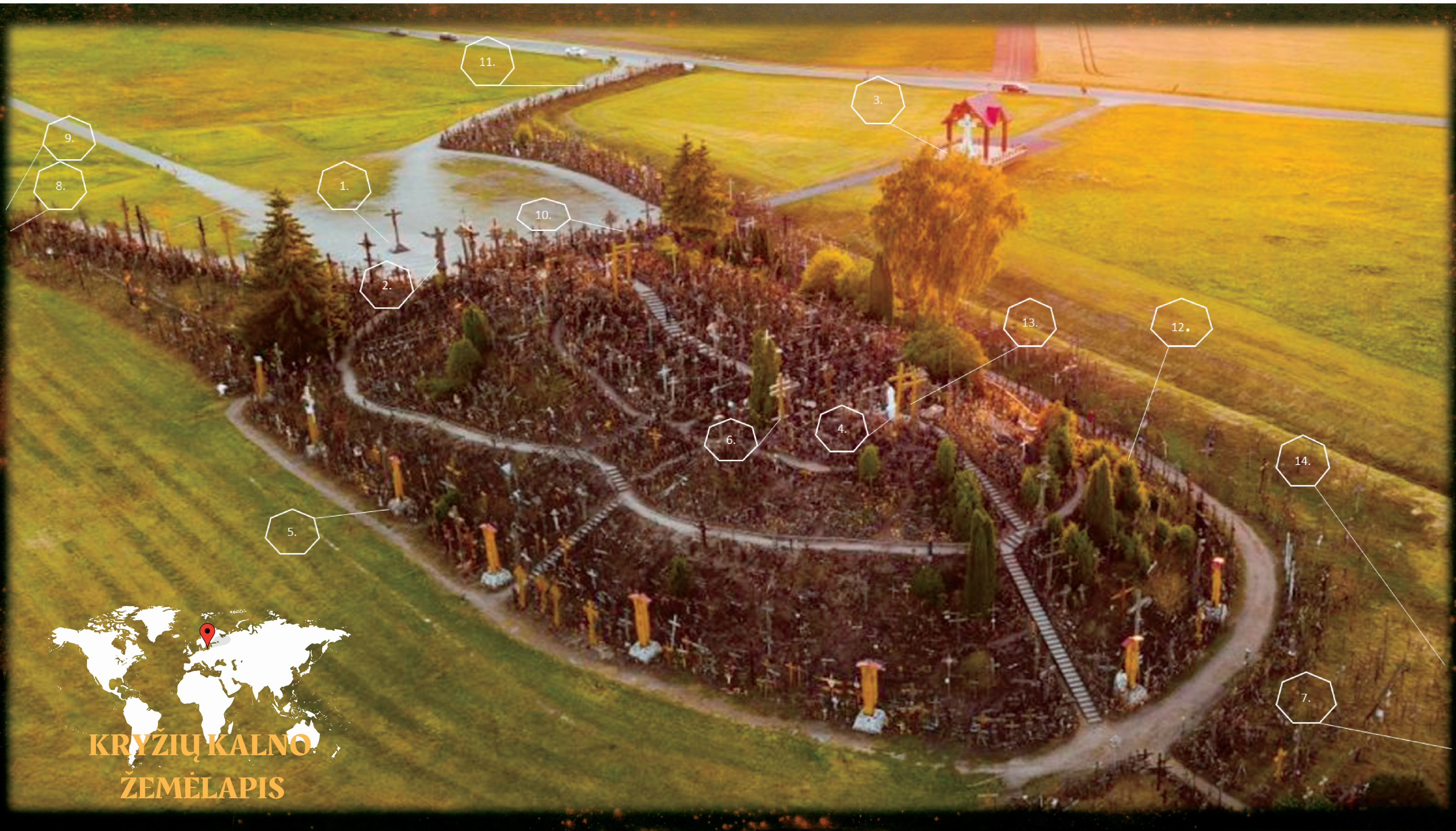

11.

3.

9.

8.

1.

10.

2.

13.

12.

6.

4.

5.

14.

7.

KRYŽIŲ KALNO
ŽEMĖLAPIS

1. Jono Pauliaus II kryžius

1993 m. rugėjo 7 d. popiežius Jonas Paulius II prie Kryžių kalno meldėsi, aukojo šv. Mišias, kreipėsi į žmones. Popiežius laimino Lietuvą ir visą krikščioniškąją Europą (buvo tiesioginės televizijos transliacijos). Po metų į Kryžių kalną atkeliavo popiežiaus dovana Lietuvai – Krucifiksas (jis pritvirtintas prie 3,8 metrų aukščio lietuviško ąžuolo kryžiaus.), kurio postamente parašyta: "Ačiū Jums, lietuviai, už šį Kryžių kalną, liudijantį Europos ir viso pasaulio tautoms didį šio krašto žmonių tikėjimą. Ties šiuo kryžiumi dažnai pradedamos ir baigiamos piligriminės eisenos. Šventajam Tėvui itin įsiminė maldingas sustojimas Kryžių kalne apaštališkosios kelionės po Lietuvą metu. Kryžių kalną, kaip ypatingą, nepakartojamą šventovę, į kurią verta keliauti iš bet kurio pasaulio krašto, jis vėliau primindavo įvairiomis progomis.

2. „Laiminančiojo Kristaus“ skulptūra

Prieš jus „Laiminančiojo Kristaus“ skulptūra (lazeriu rodoma į skulptūrą). Liaudies menininko Zigmo Vaišvilos išdrožtas kūriny s veikina ir laimina visus, atvykusius į Kryžių kalną. Lankytojus ji jau pasitinka iš toli, yra gerai matoma ir dominuojanti Kryžių kalne. Skulptūros autorius yra sukūręs apie penkiasdešimt kryžių ir rūpintojėlių – nemaža dalis jų yra ir Kryžių kalne. Visos skulptūros buvo kuriamos iš ąžuolo, nes tai buvo mylimiausias autoriaus medis. Ypatinga Z. Vaišvilos kūrybos sritis yra kryždirbystė. Apie 10 jo kryžių yra šioje ypatingoje vietoje. Meistro darbai spinduliuoja lietuviybę ir dvasingumą. Žmonės pasakoja, kad „Laiminantįjį Kristų“ norėta nugriauti, tačiau skulptūra atlaikė visas negandas ir tebestovi iki šiol. Nors autoriui pavyko išsaugoti „Laiminančiojo Kristaus“ skulptūrą, Kryžių kalne buvo nuverstas kitas jo sukurtas dviejų metrų aukščio koplytstulpis, kuris buvo dedikuotas lietuvių vienybei. Tačiau nemažai (apie 10 vnt.) tautodailininko darbų vis dar stovi Kryžių kalne.

3. Kryžių kalno koplyčia

Kryžių kalno koplyčia, dar vadinama Popiežiaus koplyčia, kaip laikinas statinys buvo pastatyta 1993 metais, ruošiantis Jono Pauliaus II vizitui. Koplyčioje popiežius draugė su Lietuvos vyskupais aukojo Šventąsias Mišias, dalyvaujant daugiatūkstantinei žmonių miniai. Vakara, prieš atvykstant popiežiui, į Kryžių kalno prieigas plūdo tūkstantinės minios žmonių. Vaziavo dviračiais, vežimais iš aplinkinių kaimų, kas turėjo – vyko automobiliais, kaimo bendruomenių autobusais, iš tolimesnių miestų atkeliavo traukiniais ir pėsčiomis iš Šiaulių ėjo kalno link. Skambėjo dainos, giesmės, degė laužai, žmonės kalbėjosi, dainavo, aplink kalną vyravo pakiliai pagarbi nuotaika – tuo metu – stebuklo laukimas. Žmonės buvo ištroškę to tikėjimo ir svajojimo laisvės po daugybės metų sovietinės priespaudos. 1993 m. rugėjo 7-ąją, savo paskutinę vizito Lietuvoje dieną, dviem sraigtasparniai atskrido į Kryžių kalną. Lietuvą tada popiežius pavadino Kryžių šalimi, o Kryžių kalną – ypatingą pasaulio vietą, kurioje susitelkia šimtmečio kančios ir skausmas, bet šviečia prisikėlimo viltis. Jis, susizavėjęs mūsų tautos tikėjimo simboliu, kalbėjo: „Šį kalną turi pamatyti ne tik Europa, o visas pasaulis.“ Po popiežiaus vizito koplyčia turėjo būti nugriauta, tačiau tikinčiųjų pastangomis ji išsaugota ir įtraukta į Kultūros paveldo objektų sąrašą.

6. Karavyko kryžius (pastatytas 2013 m

Karavykas, Karavakos kryžius ar Karavaka – kryžius, pakartojantis bazilikoje, esančioje Karavaka de la Kruso mieste, Ispanijoje, saugomo relikvijoriaus formą – kryžių su dviem skersiniais. Sumanytojo, Viliaus Purono, teigimu, lietuviškas dviejų kryžmų kryžius buvo pastatytas minint Jotvingių ordino, kuriam priklauso ir pats Vilius Puronas, atkūrimo dešimtmetį. Dizainerio žiniomis, du tokio silueto karavykai Kryžių kalne buvo pastatyti dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Tiedu kryžiai gerai matomi 1912 metų nuotraukoje. Vienas iš kryžių išliko iki Antrojo pasaulinio karo. Po Antrojo pasaulinio karo, V. Purono žodžiais, tokius kryžius šventkalnyje stėt abiejose okupantų armijose demobilizuoti nezuve lietuviai. „Karavykas – ypatingas, Vyčio formos kryžius. Karavykai buvo statomi ir kaimuose: vienas yra išlikęs Pročiūnų kaime, kitas – ties Gruzdziais“.

8. Paminklo ir Lietuvos kario kryžių kompozicija 1944-1954 m. Lietuvoje veikusių dešimties partizanų apygardų atminimui.

10. Medinė Šv. Mergelės skulptūra

Kas negalite, kas norite turėti vaikų. Pasimelskite.

4. Švenčiausiosios mergelės Marijos skulptūra

Tai ypatingas Kryžių kalno objektas, savo istoriją skaičiuojantis jau 45 metus (nuo 1978 m.) Tiesa, istorija ne vientisa, Švenčiausiosios Mergelės Marijos skulptūra buvo net tris kartus nugriauta ir atstatyta. Pirmoji Marija Kryžių kalne stovėjo nuo 1978 m. iki 1993 m. 1993 metų rugėjį Mariją kartu su Kryžių kalnu palaimino popiežius Jonas Paulius II, kai lankėsi Lietuvoje. Tais pačiais metais ji buvo sužalota. Išliko nuotraukų ir pasakojimų, kad ji apdegė kalne kilusio gaisro metu, kad jei buvo sužalota galva. Pasakojama, kad 1993 metų gruodyje vandalių sužalotos begalvės statulos liekanos, dalyvaujant monsinjorui Kleopui Jakačiui, buvo palaidotos Kryžių kalne. Marijos statula vadinosi „Švenčiausioji mergelė Marija, Dievo malonių dalintoja“. Antroji Marija Kryžių kalne stovėjo nuo 1994 m. iki 2011 m. Panevėžietis Alvydas Vėberis 1994 m. birželio 2 dieną kalne pastatė naują Marijos statulą, kuri vėliau, 2011 m. rugėjo 4 d. to paties asmens buvo nugriauta. Ji taip pat „Švenčiausioji mergelė Marija, Dievo malonių dalintoja“, tai simbolizavo jos rankų padėtis. Nuotraukose matome ją kiek daugiau polichromuotą už pirmąją. Skulptūros apsiaustas turi daugiau klosčių. Dievo motina pavaizduota su galvos gobtuvu, kuris vėliau buvo papuoštas aukso karūna. Truputį pakito pjedestalo forma – žaliai nudažytas žemės rutulys ir žaltys. Naujoji statula liko kalno pagrindiniu akcentu iki skandalingo nugriovimo 2011 m. Trečioji Marija Kryžių kalne pastatyta 2012 m. Mariją atstatė Lietuva. Naujoji statula buvo pritaikyta būtent Kryžių kalnui, tiko cementinė technologija, ir legenda, ir gamintojai. Per tris mėnesius, nesigarsindami A. ir R. Leparskai pagamino stovylą, prisilaikydami taisyklių ir mastelio. Kryžių kalno Marijos skulptūrą pagamino ir sumontavo konkretūs žmonės, vyrai ir moterys, kurie nenori skelbtis. Marija laiko kūdikėlį Jėzų, kuris rankute apkabinęs Dievo motiną.

5. Kryžiaus kelio stotys

Kryžiaus kelias – procesija, atsiradusi prisimenant Via Dolorosa („Skausmingąją gatvę“) Jeruzalėje. Anot tradicijos, pirmoji Kryžiaus kelią Jeruzalės gatvėmis ėjo ir taip savo Sūnaus kančią prisiminė jo motina Marija. Vėliau Kryžiaus kelio stotis eidavo į Šv. Žemę atvykę maldininkai. Kai į musulmonų užimtą Jeruzalę keliauti tapo pavojinga, pranciškonų rūpesčiu daugelyje bažnyčių įrengtas 14 stočių Kryžiaus kelias. Šios stotys simbolizuoja Jėzaus Kristaus kančios kelią nuo nuteisimo mirti pas Poncijų Pilotą iki pat nukryžiovimo bei palaidojimo. Kryžiaus keliu mes medituojame apie Jėzaus gyvenimą, Jo kančią ir mirtį – tam, kad savo krikščionišką gyvenimą gyventume geriau. Išgyvendami Kryžiaus kelią, galime mokytis iš Kristaus, Jo kančios. Tai Kristaus kančios šventimas, nes ji mums atnešė Atpirkimą, Išganymą. Mūsų žemiškuose gyvenimuose mums taip sunku atlaikyti kančią. Tačiau būtent kančia atneša Išganymą. Kai kartu su Jėzumi nešame savo kančios kryžių, esame tikri, jog Viešpats mums yra paruošęs Prisikėlimą. Kryžiaus kelio apvaikščiojimo praktika neužmiršta ir nūdien. Tačiau dabar tradicinės apvaikščiojimo formos įgavo naujų atspalvių. Tradicinės giesmės vis dažniau keičia šiuolaikinės, pvz., Taize giesmės, skaitomos Šventojo Rašto ištraukos, Kryžiaus kelias apvaikštomas naktį ir pan. Šiuo metu Kryžių kalne vėl pastatytos visos 14 stočių. Tai originalios tautodailininko Vytauto Ulevičiaus iš ąžuolo sukurtos stotys. Kiekviena stotis turi savo rėmėją, kuris prisidėjo prie kūrinio atsiradimo.

7. Pranciškonų vienuolynas prie Kryžių kalno

Popiežius Jonas Paulius II, 1993 metų rudenį, prabėgus kelioms savaitėms nuo jo kelionės po Lietuvą, lankydamasis Italijoje, La Vernos kalno pranciškonų vienuolyne, pasakė, jog Europoje yra du ypatingi kalnai – La Vernos kalnas ir Kryžių kalnas – ir tarp šių kalnų turi būti nutiestas tiltas. Jis paragino brolius pranciškonus pastatyti prie Kryžių kalno vienuolyną. Pranciškonai veikiai atsiliepė į popiežiaus paraginimą. Pastatą, stovintį 300 metrų nuo Kryžių kalno, statyti padėjo Toskanos provincijos broliai pranciškonai. Jis iškilmingai pašventintas 2000 metų liepos 8 dieną.Vienuolyne įrengta keliolika celių, koplyčia, biblioteka. Koplyčią puošia vitražai pranciškonų vienuolijos istorijos tema, išraiškingas altorius, tabernakulis ir pulpitas (autorius – dalininkas Rimantas Sakalauskas). Altoriaus reljefuose atsiskleidžia Kryžių kalno ir La Vernos kalno sąsajos. Šiuose Mažesniųjų brolių ordino (OFM – pranciškonų) namuose įsikūręs Lietuvos šv. Kazimiero provincijos noviciatas. Sykiu broliai pranciškonai yra tarsi Kryžių kalno saugotojai.

11. Šv. Roko kryžius.

Kryžius, skirtas apsaugoti Lietuvą nuo Covid-19 epidemijos.

9. Kryžiai kovojantiems už Ukrainos laisvę

2019 m. balandžio 19 d. Kryžių kalne Lietuvoje gydomi ir reabilituojami Ukrainos antiteroristinėje operacijoje dalyvavę ir sužeisti kariai pastatė jubiliejinį – dvidešimtąjį – Ukrainos karių kryžių. Kryžius skiriamas už savo šalies laisvę ir nepriklausomybę kovojantiems Ukrainos kariams, kartu tai ir dėkingumo Lietuvai ženklas. Kryžiaus statymo tradicija tapo įkvėpimo simboliu karo išvargintiems kariams, taip pat suteikia tikėjimo ir vilties, jog pergalė anksčiau ar vėliau bus Ukrainos pusėje. 2017 m. Lietuvos karių reabilitacijos centro darbuotojai kartu su Ukrainos kariais inicijavo tradiciją – reabilitacijos kursą mūsų šalyje baigiantys ukrainiečių kariai vyksta į Kryžių kalną ir ten pastato savo kryžių kaip dėkingumo Lietuvai ir jos žmonėms ženklą.

12. TAU kryžius, kitaip vadinamas dar Šv. Antano kryžiumi, Egipto kryžiumi

Kryžius yra senas žmogiškas simbolis, turintis daug variantų ir reikšmių. Archeologų ir istorikų įrodyta, kad ikikrikščioniškoje eroje egzistavo tam tikras skaičius kryžiaus figūracijų. Pirmiausia reikia paminėti grafinį kryžių iš dviejų tiesių linijų X, kurį ankstyvoji žmonija laikė itin svarbiu simboliu. Šis kryžiaus simbolika – metafizinė ir magiška. Neolitiniam amžiuje jis jau randamas beveik visur svastikos forma ant įvairių indų, taurių, siekiančių net ketvirtą tūkstantmetį prieš mūsų erą. Svastika simbolizavo astronominio pasaulio judėjimą ratu, be to, sanskrito kalboje ji reiškė „išganymą“, „palaimą“ [skr. svasti – palaima]. Išganymą reiškė ir semitiškasis Tav (+ arba X) bei graikiškasis Tau, o egiptietiškas kryžius su ąsa žymėjo amžinąjį gyvenimą. Kai kurie tyrinėtojai teigia, jog šios formos buvo tiesiog „geometriniai papuošimai“, tačiau daug publikacijų siekė parodyti, kad jos buvo pranašiškos figūros ir simboliai kryžiaus, ant kurio Kristus atpirko žmonijos nuodėmes. Antikoje romėnai ir kitos senosios tautos naudojo lotyniškąjį kryžių + kaip priemonę mirties bausmei įvykdyti, neteikdami jai jokios simbolinės reikšmės, jokios astronominės ir kosminės dimensijos, kurios buvo itin svarbios indams, graikams ar egiptiečiams.

13. Kryžiai popiežiams

Popiežius Pranciškus (lot. Franciscus; orig. Jorge Mario Bergoglio, SJ; g. 1936 m. gruodžio 17 d. Buenos Airėse, Argentinoje) – dabartinis Romos katalikų bažnyčios popiežius, išrinktas 2013 m. kovo 13 d. Iki išrinkimo popiežiumi buvo Buenos Airių arkivyskupas. Šias pareigas ėjo nuo 1998 m. Kardinolu tapo 2001 m. Pirmasis popiežius iš Naujojo pasaulio, taip pat pirmasis popiežius po 1200 metų pertraukos ne iš Europos.[1] Pirmasis popiežius jėzuitas. Benediktas XVI (lot. Benedictus PP. XVI; 1927 m. balandžio 16 d. – 2022 m. gruodžio 31 d.) – popiežius, 265-asis Katalikų Bažnyčios vadovas, taip pat Vatikano vadovas, 8-asis vokiškos kilmės popiežius. Tikroji pavardė – Jozefas Aloizas Racingeris (Joseph Alois Ratzinger). 2005 m. balandžio 19 d. išrinktas popiežiumi, formaliai savo tarnystę pradėjo eiti 2005 m. balandžio 24 d. 2013 m. vasario 11 d. Vatikano atstovai paskelbė apie Benedikto XVI sprendimą pasitraukti iš pareigų 2013 m. vasario 28 d. Sprendimą Benediktas XVI motyvavo senyvų amžiumi ir silpna sveikata. Mirė 2022 m. gruodžio 31 d. (95 metai).

14. Skulptūra Sibiro tremtiniams atminti

